

klinkt weinig oprecht (vooral wat kleur aangaat) en mist ten eenenmale diepere gespannenheid van geest of zinnen. Daarentegen is de zooveel minder bekende en weinig Fransche André Léveillé een sterk gemarkeerde persoonlijkheid, met een uitgesproken zin voor het monumentale. Waren de groote en grootsche doeken in het Luxembourg nog eenigszins schematisch-onbehouwen en houderig in de weergave der figuren, later werk blijkt duidelijk veel te hebben gewonnen aan rijpere voldragenheid. Trouwens was zijn figuurstuk op de „representatieve” tentoonstelling van „moderne” Fransche kunst in 1926 te Amsterdam gehouden een der allerbeste inzendingen *).

Twee vooraanstaande jongere Franschen dienen nog besproken te worden — het zijn de lyrische B i s s i è r e en de dramatische G r o m a i r e.

B i s s i è r e is weer een dier schilders, waarvan men zeggen mag dat zij schilderen „zooals 'n vogel zingt” — omdat ze 't eenvoudigweg niet laten kunnen. De deugd der vanzelfsprekendheid is hem eigen: hij geeft zich spontaan en ongedwongen, vrij-uit, warm en gul. In niet mindere mate echter bezit hij de deugd eener volmaakte beheersching en zuivere instrumenteering, welke zich het scherpst wel openbaart in de wijze waarop hij in een landschap een naaktfiguur weet neer te schrijven — hij herinnert dan uit de verte aan Fragonard. Wat Bissière te zeggen heeft zegt hij inderdaad met een soms grillig speelsche welsprekendheid, waaraan niet te tornen valt; men kan slechts hopen dat deze schilder zich met de jaren verdiepen en verinnerlijken zal: niet altijd is Bissière belangrijk!

Deze kunst — stroomend en stijlvol, spontaan en traditioneel, individueel zonder buitennissigheden en experimenteel zonder cerebrale interessandoenerij — toont af en toe overeenkomst met die van Matthieu Wiegman ten onzent. Wiegman, de Hollander, is echter langzamer en zwaarder, alsook mystischer geaccentueerd, in de beteekenisvolle werken althans van eenige jaren terug — Bissière's vurige droom is méér nog een aardsche vanzelfsprekendheid. Hoofdzaak is altijd de kleur, waarin een beweeglijke phantasie de sobere juistheid doordringt en weelderig maakt, en die de groote verscheidenheid dezer werken tot een éénheid stempelt.

Marcel Gromaire is een duidelijker te omschrijven, want uitgesprokener, ja aggressiever persoonlijkheid. Een der zeldzamen onder de jongeren lijkt hij, die nadrukkelijk van onzen tijd is —

*) Deze overdreven-klinkende lof wordt tot juiste verhoudingen teruggebracht wanneer men zich herinnert dat op deze . . . Representatief-Moderne schilderijen-tentoonstelling geen enkel doek hing van Derain, van Picasso, van Utrillo, van de Segonzac, van Modigliani, van Jean Marchand of Luc-Albert Moreau, van Marie Laurencin of Marie Blanchard, van Irène Lagut of Suzanne Valadon, van Braque, Léger, Gris, Gleizes, van Herbin, Metzinger, Severini, van Friesz, Rouault, Dufy, Dufresne, Gromaire, Bissière, Lhote, Kisling . . .